

Kakowska konferencja poświęcona Ozjaszowi Thonowi

W dniach 3 i 4 października 2012 roku odbyła się w Krakowie międzynarodowa konferencja poświęcona pamięci wybitnej postaci, zatytułowana „Jehoshua Ozjasz Thon (1870-1936) – His Life, Thought and Activities” („Jehoszua Ozjasz Thon – życie, myśl, działalność”). Zorganizowana została wspólnie przez Instytut Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Zakład Hebraistyki Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego oraz The Institute for the History of Polish Jewry and Israel-Poland Relations działający na uniwersytecie w Tel Awiwie, w tym przede wszystkim wysiłkiem reprezentujących każdą z wymienionych placówek naukowych: dr hab. Michała Galasa, dr hab. Shoshany Ronen i profesora Avnera Holtzmana.

Ozjasz Thon, urodzony w 1870 roku we Lwowie, zmarły w 1936 roku w Krakowie, był szanowanym i cenionym rabinem oraz kaznodzieją, wybitnym teoretykiem, działaczem i przywódcą syjonistycznym, filozofem, publicystą i społecznikiem, wieloletnim posłem na sejm Rzeczypospolitej i przewodniczącym klubu parlamentarnego Koło Żydowskie. Pomimo wielu zasług, położonych nie tylko dla Żydów krakowskich i polskich, lecz również dla państwa polskiego i jego niegdysiejszej stolicy, jest Thon obecnie postacią zapomnianą. Stąd właśnie odbywająca się w siedzibie krakowskiego Jewish Community Center międzynarodowa konferencja miała pośród swych celów także i ten, by poprzez prezentację życia oraz wszechstronnej działalności Thona zainteresować kolejnych badaczy i postronnych charyzmatyczną a nader ważką jego postacią, by przywrócić o nim pamięć. O tym, jak interesująca była to persona, świadczy już sam fakt, iż czynnie zdecydowało się wziąć udział w konferencji około 20 badaczy, zarówno doświadczonych, jak młodych, z różnych krajów, Polski, Izraela, Niemiec i Stanów Zjednoczonych. Oni to właśnie w trakcie dwudniowej konferencji z rozmaitych stron i z odmiennych perspektyw przedstawiali zebrany Thona i poszczególne aspekty jego działalności, jego związki z religią, ze społeczeństwem, narodem, państwem, polityką, światem szeroko pojętej kultury czy sztuki, żeby wymienić zaledwie garść poruszonych podczas rozlicznych wystąpień zagadnień. Warto wspomnieć, iż sama konferencja uświetniona została przez otwarcie we wchodzącej w skład Muzeum Historycznego Miasta Krakowa Starej Synagodze specjalnej wystawy, na której udostępniono zwiędzającym między innymi liczne należące przed laty do Thona przedmioty osobiste i fotografie, nadto poświęconą mu księgę pamiątkową i portretującą go rzeźbę. Warto nadmienić, iż w wieńczących tę tyleż intensywną, co owocną konferencję słowach dr hab. Michał Galas wyraził przekonanie, iż osobistość tak wybitną, a dla miasta Krakowa wielce zasłużoną warto byłoby uhonorować nadaniem placykowi znajdującemu się przed Synagogą Postępową Tempel, w której sławny rabin przez całe lata pełnił swą posługę, imienia Ozjasza Thona.

Obok Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie, JCC Kraków, Związku Krakowian w Izraelu, Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, wydawnictwa Austeria, „Tygodnika Powszechnego”, Towarzystwa Doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz wspomnianych już trzech ośrodków naukowych znalazło się wśród patronów wydarzenia i „Słowo Żydowskie”, a w grudniowym wydaniu miesięcznika ukaże się obszerny szkic biograficzny przybliżający sylwetkę Ozjasza Thona.

Krzysztof Niweliński

IX Biografie Gdańskie – Dni Mniejszości

Celem Biografii Gdańskich jest przybliżenie różnorodności oraz bogactwa mniejszości narodowych, które żyją i mieszkają w grodzie nad Motławą. Pomysł spotkań narodził się w 2004 roku, po akcesji Polski do Unii Europejskiej. Gdańsk był i jest nadal tygłem kulturowym, a mniejszości wnoszą i wnoszą istotny wkład w jego rozwój. Współorganizatorem tej imprezy jest gdański oddział TSKŻ.

W przypadającym na XVI i XVII wiek okresie rozkwitu Gdańska żyli tu Niemcy, Polacy Żydzi, Holendrzy oraz Szkoci. Z kolei po drugiej wojnie światowej do zrujnowanego miasta trafili Żydzi, Ukraińcy, Białorusini, Tatarzy, Litwini oraz Ormianie, a także Karaimi. Pozostali też na tych terenach Niemcy. Nowością ubiegłorocznej edycji „Biografii Gdańskich” były koncerty w Stacji Orunia. Pomysł sprawdził się i w tym roku – zaprezentowały się tam zespoły: Julia Hülsmann Trio (jazz – Niemcy), Port Mone (muzyka etniczna – Białoruś) oraz The Ukrainian Folk. Spotkania odbywały się też w bibliotece, meczecie oraz siedzibie Związku Ukraińców w Gdańsku. Największym zainteresowaniem cieszyły się jednak występy na dużej scenie Teatru Wybrzeże, na której można było podziwiać: zespoły: Dobroto (muzyka ukraińska), Griez (folklor litewski) oraz Żawaranki (pieśni białoruskie), Młodzieżowy Zespół Tańca Regionalnego Saga (kultura niemiecka), a także śpiewającą w jidysz, ladino oraz po hebrajsku Urszulę Makosz z zespołem. Zostały także wręczone Honorowe Nagrody Kulturalne, które przyznała Rada Mniejszości Narodowych i Etnicznych na Pomorzu. Otrzymali je: dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku Paweł Braun oraz dyrektor Nadbałtyckiego Centrum Kultury Lawrence Okey Ugwu. Widzowie podziękowali też oklaskami Lidii Poleśnej z Urzędu Miejskiego w Gdańsku za profesjonalną współpracę podczas organizacji tej imprezy. Na zakończenie odbyła się wspólna biesiada. Tradycyjnie największym zainteresowaniem cieszył się stół przygotowany przez gdański oddział TSKŻ. – Dzięki tym imprezom gdańskie mniejszości coraz lepiej się znają – podkreślił przewodniczący Rady Mniejszości Narodowych i Etnicznych na Pomorzu Jakub Szadaj. – „Biografie Gdańskie” stają się coraz ciekawsze.

Jarosław Balcewicz